

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-670/22

**Procedura penală
împotriva
M. N. (EncroChat)**

(cerere de decizie preliminară formulată de Landgericht Berlin)

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 30 aprilie 2024

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Directiva 2014/41/UE – Ordin european de anchetă în materie penală – Obținerea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant – Condiții de emitere – Serviciu de telecomunicații criptate – EncroChat – Necesitatea deciziei unui judecător – Utilizarea unor probe obținute cu încălcarea dreptului Uniunii”

1. *Cooperare judiciară în materie penală – Ordin european de anchetă în materie penală – Directiva 2014/41 – Noțiunea de autoritate emitentă – Ordin european de anchetă prin care se urmărește obținerea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant – Procuror care poate dispune transmiterea unor astfel de probe în cadrul unei proceduri pur interne – Includere*
[Directiva 2014/41 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 1 alin. (1) și art. 2 lit. (c) pct. (i)]

(a se vedea punctele 71-75 și 77 și dispozitiv 1)

2. *Cooperare judiciară în materie penală – Ordin european de anchetă în materie penală – Directiva 2014/41 – Condiții de emitere și de transmitere a unui ordin european de anchetă – Ordin european de anchetă prin care se urmărește obținerea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant – Probe obținute în urma interceptării, pe teritoriul statului emitent, a unor telecomunicații criptate – Admisibilitate – Respectarea condițiilor prevăzute de dreptul statului emitent pentru transmiterea unor astfel de probe într-o situație pur internă*
[art. 82 alin. (1) TFUE; Directiva 2014/41 a Parlamentului European și a Consiliului, considerentele (2), (6) și (19), art. 1 alin. (1), art. 6 alin. (1) lit. (a) și (b) și art. 14 alin. (7)]

(a se vedea punctele 88-93, 99-101 și 104-106 și dispozitiv 2)

3. *Cooperare judiciară în materie penală – Ordin european de anchetă în materie penală – Directiva 2014/41 – Interceptare a unor telecomunicații care nu necesită asistența statului membru în care se află subiectul interceptării – Noțiune – Interpretare autonomă și*

uniformă – Infiltrarea unor dispozitive terminale care vizează extragerea datelor de trafic, de localizare și de comunicații a unui serviciu de comunicații bazat pe internet – Includere – Notificarea acestui stat membru – Identificarea autorității competente – Domeniu de aplicare

[Directiva 2014/41 a Parlamentului European și a Consiliului, considerentul (30), art. 31 alin. (1)-(3), art. 33 și anexa C]

(a se vedea punctele 110-119 și dispozitiv 3)

4. *Cooperare judiciară în materie penală – Ordin european de anchetă în materie penală – Directiva 2014/41 – Interceptare a unor telecomunicații care nu necesită asistența statului membru în care se află subiectul interceptării – Notificarea acestui stat membru – Obiective – Protecția drepturilor utilizatorilor în cauză – Includere (Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 7; Directiva 2014/41 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 31)*

(a se vedea punctele 123-125 și dispozitiv 4)

5. *Cooperare judiciară în materie penală – Ordin european de anchetă în materie penală – Directiva 2014/41 – Respectarea dreptului la apărare și a echității procedurii în statul emitent – Informații și probe obținute cu încălcarea directivei – Obligații ale instanței naționale – Întindere [Directiva 2014/41 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 14 alin. (7)]*

(a se vedea punctele 128, 130 și 131 și dispozitiv 5)

Rezumat

Sesizată cu titlu preliminar de Landgericht Berlin (Tribunalul Regional din Berlin, Germania), Curtea, întrunită în Marea Cameră, se pronunță cu privire la condițiile de emitere de către un procuror a unui ordin european de anchetă în materie penală atunci când autoritatea emitentă a unui stat membru dorește să obțină transmiterea unor date de telecomunicații interceptate care se află deja în posesia unui alt stat membru. Ea precizează de asemenea consecințele care trebuie deduse, pentru utilizarea acestor date, din nerespectarea reglementării Uniunii în materie.

În cadrul unei investigații efectuate de autoritățile franceze, a rezultat că unele persoane acuzate foloseau telefoane mobile criptate care funcționau pe baza serviciului „EncroChat” pentru a săvârși infracțiuni legate în principal de traficul de stupefiante. Acest serviciu permitea să se stabilească, prin intermediul unui server instalat în Franța, o comunicație criptată care nu poate fi interceptată prin metode de investigație tradiționale.

În primăvara anului 2020, cu autorizarea unei instanțe franceze, un software de tip „troian” dezvoltat de o echipă de anchetă franco-neerlandeză a fost instalat pe serverul menționat și, de aici, pe telefoanele mobile ale unor utilizatori din 122 de țări, dintre care aproximativ 4 600 din Germania.

În cadrul unei conferințe organizate de Eurojust¹ în luna martie 2020, reprezentanții autorităților franceze și neerlandeze au informat autoritățile altor state membre cu privire la măsura de interceptare a datelor pe care le urmăreau, inclusiv a unor date provenite din telefoane mobile care se aflau în afara teritoriului francez. Reprezentanții Bundeskriminalamt (Oficiul Federal al Poliției Judiciare, Germania, denumit în continuare „BKA”) și ai Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Parchetul General din Frankfurt am Main, Germania, denumit în continuare „Parchetul General din Frankfurt”) și-au manifestat interesul pentru datele utilizatorilor germani.

Între lunile iunie 2020 și iulie 2021, în cadrul unei urmăriri penale *in rem*, Parchetul General din Frankfurt a emis ordine europene de anchetă pentru a solicita autorităților franceze autorizarea de a utiliza fără restricții, în proceduri penale, datele colectate de acestea. El și-a justificat cererea arătând că BKA fusese informat de Europol că un număr mare de infracțiuni foarte grave erau săvârșite în Germania cu ajutorul unor telefoane mobile echipate cu serviciul „EncroChat” și că persoane neidentificate până în prezent erau bănuite că planifică și săvârșesc infracțiuni foarte grave în Germania prin utilizarea unor comunicații criptate. O instanță franceză a autorizat transmiterea și utilizarea în proceduri judiciare a datelor interceptate ale utilizatorilor germani.

Ulterior, Parchetul General din Frankfurt a reatribuit investigațiile îndreptate printre altele împotriva lui M. N. unor parchete locale. În una dintre procedurile penale inițiate în fața instanței de trimitere, aceasta ridică problema legalității ordinelor europene de anchetă menționate în raport cu Directiva 2014/41² și a consecințelor unei eventuale încălcări a dreptului Uniunii pentru utilizarea, în această procedură, a datelor interceptate. În consecință, ea a decis să sesizeze Curtea cu titlu preliminar.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea amintește că noțiunea de „autoritate emitentă”, în sensul Directivei 2014/41, nu se limitează la judecători. Astfel, procurorul figurează la articolul 2 litera (c) punctul (i) din această directivă printre autoritățile care sunt înțelese ca fiind o „autoritate emitentă”, cu singura condiție ca ele să fie competente în cauza respectivă. Având în vedere că, în temeiul dreptului statului emitent, un procuror este competent, într-o situație strict internă a acestui stat, să dispună o măsură de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților naționale competente, acesta intră în sfera noțiunii de „autoritate emitentă” în scopul emiterii unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea de probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant.

În al doilea rând, din articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2014/41 rezultă că un ordin european de anchetă care vizează transmiterea unor probe obținute precum cele în discuție în litigiul principal, care se află deja în posesia autorităților competente ale statului executant, trebuie să respecte toate condițiile prevăzute, dacă este cazul, de dreptul statului emitent pentru transmiterea unor astfel de probe într-o situație pur internă acestui stat.

În schimb, deși articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2014/41 urmărește să evite o eludare a normelor și a garanțiilor prevăzute de dreptul statului emitent, acesta nu impune, inclusiv într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care datele în cauză au fost strânse de autoritățile competente ale statului executant pe teritoriul statului emitent și în interesul

¹ Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală.

² Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (JO 2014, L 130, p. 1).

acestui, ca emiterea unui ordin european de anchetă care vizează transmiterea unor probe aflate deja în posesia autorităților competente ale statului executant să fie supusă aceluiași condiții de fond precum cele aplicate în statul emitent în materie de strângere a acestor probe.

De altfel, având în vedere principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare care stă la baza cooperării judiciare în materie penală, de care ține Directiva 2014/41, autoritatea emitentă nu este autorizată să controleze regularitatea procedurii distincte prin care statul membru executant a strâns probele aflate deja în posesia acestuia din urmă și a căror transmitere o solicită autoritatea emitentă.

În plus, Curtea precizează că, pe de o parte, articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2014/41 nu impune ca emiterea unui astfel de ordin european de anchetă să fie în mod necesar condiționată de existența unei prezumții privind comiterea unei infracțiuni grave, întemeiată pe fapte concrete, împotriva fiecărei persoane în cauză, la momentul la care este emis acest ordin european de anchetă, atunci când o asemenea cerință nu decurge din dreptul statului emitent pentru transmiterea de probe între parchetele naționale. Pe de altă parte, această dispoziție nu se opune nici emiterii unui ordin european de anchetă atunci când integritatea datelor interceptate nu poate fi verificată în acest stadiu din cauza confidențialității bazelor tehnice ale interceptării, cu condiția ca dreptul la un proces echitabil să fie garantat în procedura penală ulterioară. Astfel, integritatea probelor transmise nu poate fi apreciată, în principiu, decât în momentul în care autoritățile competente dispun efectiv de probele în cauză.

În al treilea rând, Curtea arată că infiltrarea de dispozitive terminale în vederea colectării unor date de trafic, de localizare și de comunicații de la un serviciu de comunicații bazat pe internet constituie o „interceptare a telecomunicațiilor”, în sensul articolului 31 alineatul (1) din Directiva 2014/41, care trebuie să fie notificată autorității desemnate în acest scop de statul membru pe teritoriul căruia se află subiectul interceptării. În ipoteza în care statul membru care realizează interceptarea nu este în măsură să identifice autoritatea competentă a statului membru notificat, această notificare poate fi adresată oricărei autorități a statului membru notificat pe care statul membru care realizează interceptarea o consideră aptă în acest sens.

În temeiul articolului 31 alineatul (3) din Directiva 2014/41, autoritatea competentă a statului membru notificat poate, în cazul în care interceptarea nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară, să semnaleze că interceptarea nu poate fi realizată sau i se va pune capăt ori, dacă este cazul, că datele interceptate nu pot fi utilizate sau pot fi utilizate doar în condițiile pe care le specifică. Articolul 31 din Directiva 2014/41 urmărește astfel nu numai să garanteze respectarea suveranității statului membru notificat, ci și să protejeze drepturile persoanelor vizate de o asemenea măsură de interceptare a telecomunicațiilor.

În ultimul rând, Curtea subliniază că revine, în principiu, numai dreptului național sarcina de a stabili normele referitoare la admisibilitatea și la aprecierea, în cadrul unei proceduri penale, a informațiilor și a probelor care au fost obținute într-un mod contrar dreptului Uniunii.

În aceste condiții, articolul 14 alineatul (7) din Directiva 2014/41 impune statelor membre să se asigure, fără a aduce atingere aplicării normelor procedurale interne, că în procedurile penale din statul emitent se respectă dreptul la apărare și echitatea procedurilor în cadrul evaluării probelor obținute prin intermediul ordinului european de anchetă. În consecință, atunci când o instanță consideră că o parte nu este în măsură să prezinte în mod eficient observații cu privire la o astfel de probă care poate influența în mod preponderent aprecierea faptelor, această instanță trebuie să constate o încălcare a dreptului la un proces echitabil și să înlăture această probă.